

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سند ملی هنرهای تجسمی

نسخه ۵ - تابستان ۱۴۰۳

سند ملی هنرهای تجسمی زیرمجموعه «نقشه مهندسی فرهنگی کشور»^۱ تعریف می‌شود که ذیل راهبرد کلان ۹، در ارتباط با راهبرد ملی ۵ و مطابق مفاد اقدام ملی ۱۴ تدوین شده است. راهبرد کلان ۹ به این ترتیب است: «تبیین، ترویج و نهادینه‌سازی هنر متعهد، تعالی‌بخش، شوق‌آفرین و استکبارستیز و تعمیم درک زیباشناسانه و بهره‌گیری از ظرفیت هنر در تعمیق فرهنگ اسلامی ایرانی و گفتمان انقلاب اسلامی مبتنی بر فرمایش‌های حضرت امام(ره) و مقام معظم رهبری(مدظله العالی)». زیرمجموعه این راهبرد کلان، در راهبرد ملی ۵ به «تبیین و تقویت جایگاه هنرهای تجسمی در نظام فرهنگی و فکری تمدن اسلامی در جهت تعالی ارزش‌های الهی و انسانی» پرداخته شده و بر اساس آن، در اقدام ملی ۱۴ «تدوین و اجرای سند هنرهای تجسمی در چارچوب نقشه مهندسی فرهنگی کشور» مورد تأکید قرار گرفته است. بنابراین لازم است در تمام اجزای سند ملی هنرهای تجسمی، به این رویکرد و منظر موجود در نقشه مهندسی فرهنگی کشور توجه شود.

^۱ تصویب ۱۳۹۱/۱۲/۱۵ و ابلاغ ۱۳۹۲/۰۳/۰۸ از سوی شورای عالی انقلاب فرهنگی

«مسئله هنر و هنرمند، جزو مسائلی است که هم ظریف است، هم به شدت حساس و دقیق است و مرزهای دشواری در این زمینه وجود دارد. اگر ما به این مرزها بی توجه باشیم، ممکن است خطا کنیم و برخلاف آنچه که شایسته است، عمل نماییم.. ما که با مسئله هنر و هنرمند - با این موضوع مهم در اداره کشور - مواجهیم، باید مرزها را درست بشناسیم تا بتوانیم درست قضاوت کنیم و براساس قضاوت عمل نماییم»^۱.

جمهوری اسلامی ایران، به مثابه موجودی پویا و پر از امید و نشاط، در سایه عنایت پروردگار و با نقش آفرینی بی بدیل مردمان فرهنگ دوست و هنرپرور این سرزمین، باشتاب به سوی آرمان بزرگش که ایجاد تمدن نوین اسلامی و آمادگی برای طلوع خورشید ولایت عظمی (ارواحناfade) است، به پیش می رود.

یکی از مهمترین اجزای تشکیل دهنده تمدن ها، عنصر هنر است؛ به گونه ای که بسیاری از تمدن ها به واسطه آثار هنری شان شناخته می شوند. هنر و طراحی، مفاهیم فرهنگی را در قالب آثار و محصولات، وارد زندگی انسان می کنند و با شکل دادن به سبک زندگی، درون مایه تمدن ها را می سازند. در این میان، هنرهای تجسمی با گسترده ترین جامعه کنش گر و هنرمند، جایگاهی بسیار تأثیرگذار در سبک زندگی دارد و طیف عظیمی از قالب های هنری را در برمی گیرد که اغلب بر پایه زیبایی بصری و نیک منظری استوار هستند.

هنرهای تجسمی در گستره فرهنگ غنی ایران به عنوان جلوه های سترگ تمدنی شناخته می شوند و تأثیر شگرف آن ها بر سایر پدیده های تمدنی و دیگر هنرها، همچنین حضور فعال شان در حیات ظاهری و معنوی مردم، نشان دهنده عمق اهمیت این هنرهاست. تاریخ پرافتخار هنر ایران زمین بیشترین دستاوردهای خود را در ارتباط با همین هنرهای دیداری به نمایش گذاشته است؛ چه در دوران کهن که یکتا پرستی، اخلاق مداری، اقتدار و ابتکارورزی ایرانیان به تصویر کشیده شده، چه در دوران اسلامی که دانش گستری، فرهنگ دوستی و آموزه های دینی بازنمایی شده، چه در دوران انقلاب اسلامی که ایستادگی، ظلم ستیزی، هم دلی و مهرورزی مردمان، مضمون بخش مهمی از آثار تجسمی بوده است.

به واسطه غفلت ها، هنرهای تجسمی کمتر مورد توجه قرار گرفته و شایسته است همت های بلند و انگیزه های انقلابی، برای فعال سازی این ظرفیت ارزشمند و به کارگیری آن در راستای پیشرفت مادی و معنوی کشور، دست به کار شوند. سیاست گذاری و برنامه ریزی کلان برای گسترش و شکوفایی بیش از پیش این هنرها بر پایه فرهنگ و هویت ایرانی اسلامی با رویکرد ارزش آفرینی فرهنگی و اقتصادی، تدبیر راهگشایی برای این امر است.

سند حاضر، به دنبال ارائه چارچوب سیاست گذاری مناسب برای پیشرفت و ارتقای هنرهای تجسمی در سطح ملی و فراملی است. در این راستا با شناخت از شبکه مسائل محوری و انضمامی حوزه هنرهای تجسمی، پس از مشورت با نخبگان تخصصی، طبق «چارچوب تدوین اسناد ملی حوزه فرهنگ»^۲ که دارای ساختار مشخص محتوایی است، این سند تهیه و ارائه شده که البته نیازمند به روزرسانی مستمر خواهد بود.

^۱ امام خامنه ای، ۱۳۸۰/۰۵/۰۱

^۲ مصوب جلسه ۴ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۰۵ ستاد هماهنگی نقشه مهندسی فرهنگی کشور

چارچوب مبانی (مبانی، ارزش‌ها و اصول)

علاوه بر مبانی، ارزش‌ها و اصولی که در نقشه مهندسی فرهنگی کشور بیان شده و در این سند نیز مفروض انگاشته می‌شود، مهمترین مواردی که رویکرد سند ملی هنرهای تجسمی را تعیین و ترسیم می‌نمایند، به‌عنوان چارچوب مبانی ذکر شده‌اند.

۱. **فطری بودن زیبایی‌گرایی و خلاقیت در انسان؛** «اصل‌گرایش به زیبایی و زیباسازی و زیبادوستی، یک امر فطری است»^۴. تمایل بشر به خلاقیت، نوآوری و خلق آثار هنری در امتداد صفت خالقیت پروردگار است. همچنین علاقمندی انسان به مشاهده و درک پدیده‌های هنری و زیبایی‌آفرینش‌های الهی و انسانی، به‌واسطه همین ودیعه خداوندی است. این خلاقیت، در واقع بن‌مایه هنر و ابداعات هنری است.

۲. **فرهنگ‌بنیان بودن هنر؛** «همه چیز مترتب بر فرهنگ است. فرهنگ حاشیه و ذیل اقتصاد نیست، حاشیه و ذیل سیاست نیست، اقتصاد و سیاست حاشیه و ذیل بر فرهنگند»^۵. فرهنگ، ریشه و اساس سایر پدیده‌هاست و عرصه‌های دیگری مانند هنر، سیاست، اقتصاد، فناوری و غیره، همگی فرزندان فرهنگ محسوب می‌شوند. بنابراین آن چه می‌بایست جهت‌گیری هنرهای تجسمی را تعیین نماید، فرهنگ است و در ایران اسلامی به عنوان یک جامعه اصالتاً فرهنگی، هنر می‌بایست در بستر فرهنگ، زیست و رشد و نمو داشته باشد. بنابراین نمی‌توان در نگاه کلان، صرفاً نگاه قالب‌محور یا فن‌محور داشت و یا بر اساس نگاه‌های مادی‌گرایانه، خط سیر هنرهای تجسمی را تنها بر پایه اقتصاد ترسیم نمود.

۳. **پشتوانه فکری، حکمی و فلسفی برای خلق آثار هنری؛** «هرچه اندیشه و فکر و درک عقلانی بالاتر باشد، می‌تواند به آن درک ظریف هنری کیفیت بیشتری بدهد. حافظ شیرازی صرفاً یک هنرمند نیست؛ بلکه معارف بلندی نیز در کلمات او وجود دارد. این معارف هم فقط با هنرمندبودن به دست نمی‌آید؛ بلکه یک پشتوانه فلسفی و فکری لازم دارد. باید متکا یا نقطه عزیمت و خاستگاهی از اندیشه والا، این درک هنری و سپس تبیین هنری را پشتیبانی کند. البته همه در یک سطح نیستند؛ توقع هم نیست که چنین باشند. این در مورد همه رشته‌های هنری صادق است. شما از معماری بگیریید تا نقاشی و طراحی و مجسمه‌سازی و تا کارهای سینما و تئاتر و شعر و موسیقی و بقیه رشته‌های هنری؛ همین معنا در آنها وجود دارد.. نمی‌توان رها و یله و بی‌هوا و با انگیزه‌های روزبه‌روز و احیاناً پایین و پست یا ناسالم، دنبال هنر رفت و سرافراز بود»^۶.

^۴ امام خامنه‌ای، ۱۳۷۷/۰۲/۰۷

^۵ امام خامنه‌ای، ۱۳۹۲/۰۹/۱۹

^۶ امام خامنه‌ای، ۱۳۸۰/۰۵/۰۱

۴. **مسئولیت‌پذیری و تعهد هنرمند در باب قالب^۷ و محتوا؛** مسئولیت‌پذیری، نقطه مقابل بی‌تفاوتی و منفعت‌طلبی و حتی خلوت‌گزینی منفعلانه است و در تضاد با رویکردهای مسئولیت‌گریزی که فرایند خلق آثار هنری را صرفاً به تخلیه احساسات شخصی هنرمند فرومی‌کاهند، مطرح می‌شود. «هنرمند، هم در باب فرم و قالب هنر خودش و هم در قبال مضمون تعهد دارد»^۸. «هنرمندان ما تنها زمانی می‌توانند بی‌دغدغه، کوله‌بار مسئولیت و امانت‌شان را زمین بگذارند که مطمئن باشند مردم‌شان بدون اتکا به غیر، تنها و تنها در چهارچوب مکتب‌شان، به حیات جاویدان رسیده‌اند»^۹. توجه به رسالت و مسئولیت خطیر هنر و هنرمند، سبب ایجاد هنر متعهد می‌شود؛ «باید صددرصد کار را با خلاقیت هنری ارائه داد و صددرصد آن را از مضمون عالی و تعالی‌بخش و پیش‌برنده و فضیلت‌ساز پُر کرد و انباشت. آن چیزی که دغدغه برخی آدم‌های دلسوز در زمینه مسائل هنری است، این است که ما به بهانه آزادی تخیل یا آزادی هنری، فضیلت‌سوزی و هتک اخلاق نکنیم. این بسیار مهم است. بنابراین هنر متعهد یک واژه درست است»^{۱۰}.

۵. **نگرش توحیدی در هنر به معنای اثبات اسلام ناب محمدی (ص) و نفی اسلام آمریکایی؛** اسلام ناب محمدی (ص) ترجمانی عملیاتی از دین فعال و کنش‌گر، ظلم‌ستیز و جامعه‌پرداز است که آموزه‌های دینی و اخلاقی را در ابعادی فراتر از دین منفعل و فردگرا بیان می‌سازد؛ نگرش توحیدی را نفی عبودیت غیر خدا می‌داند و جهت‌گیری الهی را در کلیه امور، ساری و جاری می‌کند. به تقابل دائمی حق و باطل توجه دارد و در انتخاب میان ولایت الله یا ولایت طاغوت‌ها، صرفاً به ولایت الله و اولیاء الله و هم‌جبهگان آنان می‌پردازد. از نظر تعهد اجتماعی نیز «تنها هنری مورد قبول قرآن است که صیقل‌دهنده اسلام ناب محمدی (ص)، اسلام ائمه هدی (ع)، اسلام فقرای دردمند، اسلام پابرهنگان، اسلام تازیانه‌خوردگان تاریخ تلخ و شرم‌آور محرومیت‌ها باشد. هنری زیبا و پاک است که کوبنده سرمایه‌داری مدرن و کمونیسم خون‌آشام و نابودکننده اسلام رفاه و تجمل، اسلام التقاط، اسلام سازش و فرومایگی، اسلام مرفهین بی‌درد، و در یک کلمه "اسلام امریکایی" باشد»^{۱۱}.

۶. **مردم‌پایگی و نقش بی‌بدیل مجموعه‌های مردمی (حلقه‌های میانی)؛** با توجه به چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران برای نیل به تمدن نوین اسلامی، به‌عنوان چشم‌انداز همه اقدامات کشور از جمله در بخش هنرهای تجسمی، مردم یعنی هنرمندان، مجموعه‌ها و تشکل‌های تخصصی تجسمی، مهم‌ترین و تأثیرگذارترین نقش را برعهده دارند. «ما به یک حرکت عمومی به سمت آن چشم‌انداز نیاز داریم.. یک حرکت عمومی.. احتیاج دارد به هدایت، تمرکز، پیگیری، فعالیت پی‌درپی و لحظه‌به‌لحظه برای این که بتواند این کاروان عظیم جامعه را و مهم‌تر از همه جوان‌های جامعه را به پیش ببرد. این کار چه کسی است؟ این تمرکز، این ایجاد برنامه کار، پیدا کردن راهکار، ارائه راهکار،

^۷ Form

^۸ امام خامنه‌ای، ۱۳۸۰/۰۵/۰۱

^۹ پیام تاریخی امام خمینی به هنرمندان و خانواده شهدا ۱۳۶۷/۰۶/۳۰

^{۱۰} امام خامنه‌ای، ۱۳۸۰/۰۵/۰۱

^{۱۱} پیام تاریخی امام خمینی به هنرمندان و خانواده شهدا ۱۳۶۷/۰۶/۳۰

برنامه‌ریزی، به عهده چه کسی است؟ این به عهده جریان‌های حلقه‌های میانی است. این، نه به عهده رهبری است، نه به عهده دولت است، نه به عهده دستگاه‌های دیگر است؛ [بلکه] به عهده مجموعه‌هایی از خود ملت است که خوشبختانه امروز ما این را کم هم نداریم»^{۱۲}.

۷. **هنرهای تجسمی عرصه گسترده‌ترین قالب‌ها و پرشمارترین هنرمندان؛** اگر چه مرز شفاف و دقیقی بین هنرها وجود ندارد، اما «هنرهای تجسمی به‌طور عمده به هنرهایی گفته می‌شود که با ساختن و شکل‌دادن به مواد و مصالح ارتباط داشته باشند. به عبارتی، تجسم یا به‌جسمیت‌درآمدن باورها، تخیلات، ایده‌ها و احساسات هنرمند به وسیله مواد و مصالح قابل رؤیت، فرایند اصلی شکل‌گیری یک اثر تجسمی محسوب می‌شود و بنابراین در وهله اول، حس بینایی انسان را تحت تأثیر قرار می‌دهد»^{۱۳}. طیف گسترده‌ای از هنرها در این گروه قابل دسته‌بندی هستند که مهم‌ترین آن‌ها طراحی^{۱۴} و نقاشی، نگارگری و تذهیب، گرافیک و تصویرسازی، کارتون و کاریکاتور، خوش‌نویسی، عکاسی، سرامیک هنری، مجسمه‌سازی و مانند آن‌هاست. هم‌چنین قالب‌های دیگری نیز می‌تواند در همین گروه در نظر گرفته شود از جمله رسانه‌های جدید هنری (مانند هنرهای مفهومی، هنرهای دیجیتال، ویدئوآرت، پرفورمنس آرت، لندآرت، چیدمان و...)، گونه‌هایی از چاپ دستی، هنرهای سنتی، طراحی صنعتی، طراحی معماری و موارد مشابه دیگر.

۸. **هنرهای تجسمی و تأثیرات آن در هویت‌سازی؛** یکی از مهم‌ترین مواردی که در هویت‌مندی افراد، جوامع و حتی کسب‌وکارها در طی تاریخ ایران و جهان تأثیرگذار بوده‌اند، گونه‌های مختلف هنرهای تجسمی هستند. در واقع بخشی از فرایند ایجاد هویت برای پدیده‌ها و تجسم‌بخشیدن به آن در قالب نشانه‌ها و آثار ملموس، توسط هنرهای تجسمی صورت می‌گیرد. این هویت‌سازی از خردسالی تا کهن‌سالی و از فضای خانواده تا جامعه و نهایتاً کلیت فضای کشور را شامل می‌شود. بنابراین در مسیر تقویت هویت ملی، اسلامی و انقلابی، این شاخه از هنرها می‌توانند نقش‌آفرینی جدی‌تری داشته باشند.

اهداف

۱. دستیابی به نظام حکمرانی منسجم و کارآمد هنرهای تجسمی در حوزه تسهیل‌گری، خدمت‌رسانی، تنظیم‌گری و سیاست‌گذاری
۲. ارتقای مضامین و رویکردهای آثار و رویدادهای تجسمی در تناسب با فرهنگ، اخلاق و هویت ایرانی، اسلامی و انقلابی و با پشتوانه مبانی حکمی، فلسفی و علوم انسانی اسلامی
۳. تقویت و توانمندسازی هنرمندان، فعالان اقتصاد هنر، منتقدان هنری، مجموعه‌ها و تشکل‌های مردمی تخصصی در راستای ارتقای کیفیت قالب و محتوای آثار تجسمی

^{۱۲} امام خامنه‌ای، ۱۳۹۸/۰۳/۰۱

^{۱۳} مقدمه کتاب درسی آشنایی با هنرهای تجسمی، ۱۴۰۲

^{۱۴} Drawing

۴. گسترش و ساماندهی زیرساخت‌ها، ضوابط و ملزومات تولید و عرضه آثار
۵. بهبود وضعیت آموزش و پژوهش هنرهای تجسمی در نسبت با نیازهای واقعی
۶. ایجاد شناخت صحیح از ظرفیت‌های هنرهای تجسمی در افکار عمومی و ارتقای ذائقه و سواد هنری بر اساس رویکرد اصیل ملی
۷. توجه به هنرهای تجسمی به‌عنوان قدرت نرم و مزیت رقابتی جمهوری اسلامی ایران برای حضور بیش از پیش هنرمندان در سطح بین‌الملل
۸. تقویت چرخه اقتصاد هنرهای تجسمی و گسترش بازارهای داخلی و خارجی محصولات ایرانی
۹. یکپارچه‌سازی داده‌های هنرهای تجسمی با استفاده از فناوری‌های نوین و هوشمند

مسئله

۱. فقدان ساماندهی متولیان عرصه هنرهای تجسمی که سبب موازی‌کاری، مداخله و ایجاد خلأ تنظیم‌گری و تصمیم‌گیری کلان از سویی و ضعف در حمایت، هدایت، نظارت و ارزیابی در این حوزه شده است.
۲. ضعف در بخش عمده‌ای از جهت‌گیری‌های محتوایی آثار تجسمی و بعضاً وجود تناقض‌های جدی با هنجارها و ارزش‌های فرهنگی کشور
۳. فعالیت‌های غیرمنسجم و انفرادی هنرمندان و ذی‌ربطان هنرهای تجسمی و خلأ جدی تشکلهای جریان‌ساز در این عرصه
۴. کمبود چشم‌گیر زیرساخت‌های مکانی، قوانین و مقررات، پیش‌نیازهای حقوقی و تجهیزات
۵. ضعف و نابسندگی آموزش و پژوهش هنرهای تجسمی و عدم روزآمدی آن‌ها نسبت به نیازهای واقعی
۶. ناکافی بودن شناخت افکار عمومی درباره ظرفیت هنرهای تجسمی و ضعف در زیبایی‌شناسی و سواد بصری
۷. تقلیل جایگاه بین‌المللی هنرمندان تجسمی ایران نسبت به ظرفیت حقیقی
۸. چرخه معیوب و ناقص اقتصاد هنرهای تجسمی و سهم اندک محصولات ایرانی در سبد فرهنگی مردم در داخل و خارج از کشور
۹. فقدان آمار دقیق و تشتت داده‌های مربوط به هنرمندان، تشکلهای، رویدادها، فضاها و ظرفیت‌های هنرهای تجسمی

سیاست‌های اجرائی

۱. الگوسازی تولیدات فاخر و تأثیرگذار در ترویج اخلاق، فرهنگ و هویت ایرانی، اسلامی و انقلابی
۲. مردم‌سپاری فعالیت‌ها به منظور تقویت جریان‌های حلقه‌های میانی و تشکلهای مردمی
۳. ایجاد بسترهای پایدار برای حمایت مادی و معنوی از هنرمندان

۴. پایش مستمر و مقابله با گسترش آثار و رویدادهای هنجارشکن در حوزه‌های تجسمی
۵. شبکه‌سازی، شکل‌سازی و توانمندسازی مجموعه‌ها و تشکل‌های مردمی در حوزه هنرهای تجسمی
۶. هدفمندسازی و به‌روزرسانی آموزش‌های رسمی و آزاد
۷. کاربردی‌سازی پژوهش‌ها و آثار تألیفی
۸. انحصارشکنی و تمرکززدایی در حوزه اقتصاد هنرهای تجسمی
۹. رویکرد فراملی در عرصه هنرهای تجسمی با تأکید بر افزایش صادرات آثار هنری
۱۰. رفع موازی‌کاری‌ها و تسریع و تسهیل فرایندها

اقدامات استراتژیک

الف- اقدامات مبتنی بر ساختار و نهاد

۱. ارتقای ساختار هنرهای تجسمی در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به سطح بنیاد، متناسب با ظرفیت و حجم گسترده فعالیت‌ها و هنرمندان این عرصه
۲. ساماندهی شاخه‌های مرتبط با طراحی^{۱۵} به‌عنوان حوزه‌های سازنده رفتار و سبک زندگی با رویکرد فرهنگی و هنری، از قبیل طراحی معماری، طراحی صنعتی، طراحی گرافیک، طراحی اسباب‌بازی و مانند آن، ذیل ساختار متولی هنرهای تجسمی
۳. حمایت از ایجاد مراکز خلاق تخصصی و دانش‌بنیان، مراکز رشد، پارک‌های علم و هنر و فضاهای کار اشتراکی با محوریت هنرهای تجسمی در سراسر کشور مبتنی بر مزیت‌های بومی هر منطقه با هدف توسعه استفاده از فناوری‌های جدید برای تولید آثار و محصولات
۴. الزام کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از دستگاه‌های حاکمیتی، نهادهای عمومی، مؤسسات خصوصی و شرکت‌های وابسته به دستگاه‌ها جهت اخذ مجوزها و تاییدیه‌های لازم از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در زمینه فعالیت‌های تجسمی
۵. رسیدگی به کلیه مراحل صدور مجوزها، تایید رویدادها، پایش فعالیت‌ها و مواجهه با تخلفات احتمالی در حوزه هنرهای تجسمی صرفاً در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی یا با هماهنگی این وزارت
۶. بازمهندسی و نسبت‌یابی رویدادهای بین‌المللی، ملی و استانی این عرصه با رویکرد کاهش کمیت و افزایش کیفیت و اثربخشی آن‌ها
۷. لحاظ نمودن جشنواره‌های ملی تجسمی به عنوان ملاک‌های دارای اعتبار در بنیاد ملی نخبگان، وزارت‌خانه‌های آموزشی و جایگاه‌های شغلی درخصوص عضویت، ارتقا و رتبه‌دهی برگزیدگان و داوران
۸. بازنگری و روزآمدسازی در شرایط ارزشیابی هنرمندان، حمایت‌های صندوق اعتباری هنر و سایر مؤسسات مالی و اعتباری، ایجاد بنیادهای هنرمندان و هرگونه بزرگداشت و تسهیلات قابل ارائه به هنرمندان تجسمی
۹. کمک به ایجاد و تقویت اصناف، انجمن‌ها و تشکل‌های سازمان‌دهنده و تخصصی در حوزه هنرهای تجسمی

۱۰. گسترش و ساماندهی موزه‌های هنری و موزه‌گالری‌ها و حمایت از مرمت، اصلاح، تکمیل و به‌روزرسانی امکانات و خدمات آن‌ها مطابق استانداردهای جهانی
۱۱. افزایش فضاهای نمایش آثار تجسمی از طریق الزام کلیه دستگاه‌ها مبنی بر تخصیص فضای نگارخانه در طراحی کلیه اماکن فرهنگی
۱۲. ایجاد ساختار حمایتی برای خودکفایی در تولید ابزار و مواد اولیه باکیفیت در خلق آثار تجسمی

ب. اقدامات مبتنی بر محتوا و تولید آثار هنری

۱. تبیین ویژگی‌های مختص هنر ایران اسلامی در زمان حاضر با هدف احصای سبک‌ها و شیوه‌های هنری متمایز و منحصر به فرد این دوران
۲. ایجاد بسترهای مناسب برای رشد خلاقیت‌های جوانان کشور و نشاط‌آفرینی در حوزه هنرهای تجسمی، از طریق حضور فعال جوانان مستعد در عرصه ابداعات نوین در هر یک از گونه‌های هنرهای تجسمی
۳. ترغیب هنرمندان برای خلق آثار و تولیدات مبتنی بر آرمان‌ها و ارزش‌های ملی، دینی و انقلابی از طریق ایجاد اولویت‌های موضوعی در رویدادهای تجسمی
۴. مواجهه هوشمندانه و تبیین‌گری در برابر نفوذ فرهنگ نامطلوب در جریان هنرهای تجسمی کشور
۵. تبیین مسائل فقهی، احکام و مبانی حکمی مورد نیاز در خصوص هنرهای تجسمی توسط حوزه‌های علمیه و سازمان تبلیغات اسلامی
۶. تقویت رسانه‌های جدید هنری (هنرهای جدید) با توجه به وضعیت فعلی هنرهای تجسمی دنیا
۷. تقویت وجوه کاربردی هنرهای تجسمی در کنار ظرفیت‌های زیبایی‌شناسانه آن‌ها، به منظور افزایش بهره‌مندی مردم از این هنرها در زندگی روزمره
۸. احیا یا ایجاد سبک‌ها و قالب‌های خاص هر زیست‌بوم و استان، به‌عنوان مزیت اقتصاد هنرهای تجسمی و توسعه گردشگری هنری منطقه‌ای
۹. اولویت‌دهی به آثار و هنرمندان بومی در خرید و سفارش آثار تجسمی
۱۰. حمایت از ساخت نمادهای فاخر بومی و ملی در قالب آثار حجمی محیطی با رویکرد هویت‌بخشی بر اساس ظرفیت‌ها و مفاخر فرهنگی

پ. اقدامات مبتنی بر آموزش و پژوهش

۱. ایجاد بستر و سازوکار مناسب برای رابطه مستمر آموزش، پژوهش، خلق اثر و بازار هنر
۲. تقویت نقد هنری آثار تجسمی و ایجاد مشوق‌های لازم برای فعالیت‌های منتقدین و تحلیل‌گران
۳. استعدادیابی و هدایت تحصیلی کودکان و نوجوانان مستعد با تأکید بر راتبه (بورس) تحصیلی برای استان‌ها و ایجاد عدالت آموزشی
۴. تاریخ‌نگاری هنرهای تجسمی با تأکید بر تاریخ هنر و بزرگان هنرهای تجسمی ایران به‌عنوان پشتوانه قابل اتکای هنرمندان
۵. افزایش کمیت و کیفیت پژوهش‌ها و آثار تألیفی در حوزه تجسمی با پشتوانه فرهنگ ایرانی اسلامی به‌جای ترجمه‌های متعدد

۶. توسعه و تقویت پژوهش‌های کاربردی، مراکز تحقیقاتی تخصصی و پژوهش‌گران عرصه تجسمی
۷. تدوین رشته‌های درسی و دانشگاهی جدید در مقاطع مختلف تحصیلی با رویکرد توسعه کسب‌وکارهای مرتبط
۸. بازننگری، کارآمدسازی، بومی‌سازی و به‌روزرسانی منابع علمی، سرفصل‌های آموزشی، روش‌های تدریس، سازوکارهای سنجش هنرجو در دانشگاه‌ها، هنرستان‌ها و آموزشگاه‌های هنرهای تجسمی
۹. توسعه نمایشگاه‌گردانی (کیوریتوری) و تربیت تخصصی افراد در این زمینه به‌مثابه کارگردانان هنری رویدادهای تجسمی
۱۰. تقویت و تجهیز مراکز تخصصی آموزش هنرهای تجسمی، متناسب با نیازهای روزآمد خلق آثار هنری
۱۱. اصلاح روندها و مقررات آموزش هنرهای تجسمی با هدف تربیت و انتخاب مدرسان تخصصی با رویکرد محتوایی و فرهنگی
۱۲. توسعه شیوه استاد-شاگردی در سبک‌های هنرهای تجسمی در نظام آموزشی
۱۳. پرورش و تربیت هنرمندان فعال و کنش‌گر دارای روحیه مطالبه‌گری، حق‌گرایی و ظلم‌ستیزی بر اساس ارزش‌های ایرانی اسلامی

ت. اقدامات مبتنی بر اقتصاد و بازار هنر

۱. فرهنگ‌سازی سرمایه‌گذاری‌های خرد و کلان اشخاص حقیقی و حقوقی در آثار تجسمی به‌عنوان زمینه‌های فاقد‌زیان و غیرتورمز
۲. ایجاد سازوکارهای احتساب گنجینه‌های مهم آثار تجسمی به‌عنوان پشتوانه پول ملی
۳. توسعه کمی و کیفی بازارهای داخلی و خارجی هنرهای تجسمی با استفاده از ظرفیت فضای مجازی
۴. حمایت از توسعه صندوق‌های سرمایه‌گذاری برای تأمین مالی و کاهش خطر سرمایه‌گذاری در آثار تجسمی با ارائه تضامین مالی و حقوقی معتبر داخلی و بین‌المللی
۵. الزام ضابطه‌مند دستگاه‌های اجرایی و صنایع بزرگ به خرید و نگهداری آثار تجسمی بر اساس درصد مشخصی از بودجه‌هایشان
۶. تدوین ضوابطی در کلان‌شهرها جهت استفاده از آثار تجسمی در فضا‌سازی داخلی ساختمان‌های جدیدالاحداث، به‌ویژه فضاهای اداری و تجاری
۷. ایجاد سازوکار رسمی اصالت‌سنجی و ارزش‌گذاری آثار تجسمی به‌عنوان زیربنای ورود دستگاه‌های اقتصادی برای حمایت از هنرمندان تجسمی
۸. ساماندهی بازارهای موقت آثار تجسمی از قبیل حراج، هنربازار و نمایشگاه‌های تخصصی و ایجاد تنوع، تکثر و فرصت‌های بیشتر برای حضور سطوح مختلف هنرمندان و خریداران
۹. ایجاد مشوق‌های مالیاتی برای حمایت از کسب‌وکارهای مرتبط، خریداران و سرمایه‌گذاران آثار تجسمی
۱۰. تدوین سازوکار ورود آثار هنری برای عرضه در بورس یا فروش حقوق منبعث از آن‌ها به شیوه‌های نوین
۱۱. ایجاد فرایندهای مالی به‌منظور پذیرش آثار تجسمی به‌مثابه تضمین برای تسهیلات بانکی و سایر تضامین
۱۲. تعریف شرایط قابل اجرا جهت بیمه آثار تجسمی در فضای داخلی و بین‌المللی و تشویق برای بیمه‌نمودن گنجینه‌های تجسمی خصوصی و حاکمیتی

۱۳. امکان استفاده از ملک مسکونی جهت فعالیت‌های تجسمی از قبیل برپایی کارگاه‌های تولید آثار هنری، نگارخانه‌ها، خانه‌موزه‌ها و مانند آن
۱۴. تدوین شاخص‌هایی برای ترازایی، رتبه‌بندی و حمایت از تولیدات نگارخانه‌ها، کارگاه‌ها، هنرگاه‌ها (استودیوها)، کسب‌وکارهای عمومی و مشاغل خانگی هنرهای تجسمی
۱۵. فراهم‌ساختن شرایط اشتغال‌زایی برای دانش‌آموختگان هنرهای تجسمی در زمینه‌های تخصصی

ث. اقدامات مبتنی بر رویکرد بین‌المللی

۱. تنظیم‌گری برگزاری رویدادهای مشترک و متقابل تجسمی با سایر کشورها از قبیل هفته‌های فرهنگی، نمایشگاه‌ها و هنربازارها، دوره‌های آموزشی، گردشگری هنری، امانت‌سپاری آثار موزه‌ها و بنیادهای هنری
۲. ثبت طرح‌ها، قالب‌ها، سبک‌ها و انواع هنرهای تجسمی به‌عنوان میراث ملموس و ناملموس هنری در سطح ملی و بین‌المللی (یونسکو، آیسسکو و سایر موارد مشابه) به نام جمهوری اسلامی ایران
۳. طراحی نظام حمایت از تجارت بین‌المللی تولیدات هنرهای تجسمی با تکیه بر دیپلماسی فرهنگی و هنری
۴. توجه به افتخارآفرینان هنرهای تجسمی در رویدادهای جهانی همانند تجلیل‌ها و مشوق‌های رشته‌های ورزشی
۵. ساماندهی صادرات و واردات آثار و کالاهای تجسمی، همچنین اعزام و دعوت هنرمندان در رویدادهای بین‌المللی به صورت هوشمند و صرفاً از مجرای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
۶. اصلاح ساختار و مقررات لازم برای فعالیت فرهنگی و هنری سفارتخانه‌ها در حوزه هنرهای تجسمی با رویکرد جذب سرمایه و جلوگیری از جذب و مهاجرت هنرمندان ایرانی
۷. توسعه تحقیقات بازار و بازاریابی برای آثار و محصولات تجسمی کشورمان در سطح بین‌المللی و حمایت از بنگاه‌های خصوصی در این زمینه
۸. ایجاد بستر تعاملات هنرمندان کشورمان با هنرمندان تجسمی کشورهای همسایه و محور مقاومت به‌منظور خلق آثار و برگزاری رویدادهای مشترک

ج. اقدامات مبتنی بر رسانه و فناوری اطلاعات

۱. ساخت برنامه‌های رسانه‌ای و هنری پرمخاطب در رسانه‌ها برای معرفی، تثبیت و ارتقای جایگاه هنرهای تجسمی در افکار عمومی
۲. توسعه و ارتقای سواد بصری و زیبایی‌شناسی اصیل در بین عموم مردم
۳. آینده‌پژوهی و آینده‌نگاری هنرهای تجسمی براساس نسبت‌یابی با تحولات آینده در مواجهه با پدیده‌هایی مانند هوش مصنوعی و فناوری‌های نوین اطلاعات و ارتباطات
۴. تعامل مستمر دستگاه‌های مرتبط با هنرمندان عرصه تجسمی به‌صورت هوشمند و فراگیر به‌همراه پاسخگویی سریع و مناسب به درخواست‌های تخصصی ایشان
۵. رصد و یکپارچه‌سازی کلیه داده‌ها و روندهای مرتبط با هنرهای تجسمی از قبیل انجمن‌ها، مؤسسات، نگارخانه‌ها، هنرمندان، رویدادها، آثار هنری، دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها، آثار پژوهشی، فرایندهای آموزشی، کسب‌وکارها و غیره.

الزامات اجرا

۱. «ستاد اجرایی هنرهای تجسمی کشور» وظیفه سیاست‌گذاری یکپارچه، تقسیم‌کار و نظارت بر حسن انجام فعالیت‌های نهادهای مختلف سیاست‌گذار، قانون‌گذار، برنامه‌ریز و مجری در زمینه هنرهای تجسمی را مطابق با این سند بر عهده دارد.

۲. این ستاد زیرمجموعه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تشکیل و حکم اعضای آن توسط وزیر صادر می‌گردد.

۳. دبیرخانه ستاد در اداره کل هنرهای تجسمی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی زیر نظر دبیر به فعالیت می‌پردازد و وظیفه آن، هماهنگی جلسات، پیگیری مصوبات و تصمیمات است.

۴. اعضای شورا؛

- معاون هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به‌عنوان رئیس شورا
- مدیرکل هنرهای تجسمی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به‌عنوان دبیر شورا
- یکی از اعضای کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی
- نماینده شورای عالی انقلاب فرهنگی
- رئیس کارگروه هنرهای تجسمی فرهنگستان هنر جمهوری اسلامی
- مدیر هنرهای تجسمی حوزه هنری انقلاب اسلامی
- یک نفر از اعضای هیئت علمی دانشگاه در رشته‌های تجسمی
- یک نفر از هنرمندان تجسمی
- یک نفر از فعالان اقتصاد هنرهای تجسمی

تبصره ۱: اشخاص حقیقی عضو شورا، بنابر پیشنهاد دبیر و تأیید رئیس شورا، به وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی معرفی می‌شوند.

تبصره ۲: امکان تشکیل میزهای تخصصی برای قالب‌های مختلف هنرهای تجسمی و همچنین کارگروه‌های موضوعی ذیل ستاد اجرایی وجود دارد.

تبصره ۳: مطابق دستور جلسات، می‌توان از اشخاص حقیقی و حقوقی مرتبط دعوت به عمل آورد.

۵. این سند هر سه سال یکبار توسط ستاد، بازنگری و به‌روزرسانی شده و نسخه روزآمد آن توسط شورای عالی انقلاب فرهنگی ابلاغ می‌شود.

۶. این سند مشتمل بر یک مقدمه و ۶ ماده در جلسه... مورخ... شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید و از تاریخ تصویب برای کلیه نهادها، دستگاه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات دولتی و غیردولتی و مردمی ذی‌ربط لازم‌الاجراست و می‌بایست مقررات و ضوابط خود را بر اساس آن، بازنگری و اصلاح نمایند.